

FLOR DE CARD

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

BOLLETÍ-REVISTA DEL CENTRE CULTURAL CARD * SETEMBRE DE 1982 * Nº 74

...y o por
eiz cools interesadament tota quita
acidat en bien de la comunidad y est
y en condiciones de pometer que se consig
el numero de votos suficiente

...ente
a la alfara de la circunstancia y
aque boicito que nuestro partido

MAQUILLATE, MAQUILLATE,
MAQUILLATE, UNES PEJÓ DE CRISTAL Y MIRATE Y
MIRATE

de la situación actual? Pues bien en nuestro
raponion en el partido esta muy clara y muy

CLIC

Bolletí-revista del Centre Cultural Card, de Sant Llorenç des Cardassar.

Adreça: Carrer de Sant Llorenç, 36.

Setembre de 1982.

Número 74.

Director: Bartomeu Domenge i Amer.

Cap de Redacció: Josep Cortès i Servera

Dipòsit legal: 765-1973.

Edita: Centre Cultural Card.

Imprimeix: Apostol y Civilizador (Petra).

COL.LABORADORS

	Portada	
Guillem Nadal		Portada
Joan Lladonet	Un poble sense arrels	3
Antoni Sansó	PSM	4
Ignasi Humbert	PSOE	5
Abel Matutes	AP	6
Josep Cortès	Espipellades	7
	Instruments	9
	Crònica Informal	11
	Batec	12
	A lloure	20
Gabriel Frontera	Poesia	8
Joan Domenge	L'Escola	8
Pere Orpí	Instruments	9
Guillem Pont	Els 4 clotets	10
Maria Galmés	Batec	12
	Si lleu...	19
Francesc Clapés	Costums	12
Escola Card	Balls	13
Ramon Rosselló	Història	13
B. Matamalas	Petit homenatge	14
Ant. Mesquida	Objectors	17
Justícia i Pau	Una lliçó d'història	18
Miquel Sureda	Esports	20
Guillem Quina	Tresoreria	
Bet Nicolau	Distribució	
Pere J. Llull	Transcripció	
Maria Galmés	Relacions exteriors	
Secretaria	Felip Fortesa	
Andreu Amer	Tresoreria	

NOTA

Els articles apareguts en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus propis autors.

Altra vegada la premsa escrita i la televisió ens comencen a bombardejar amb propaganda i notícies de caire polític; és temps d'eleccions.

Quines opcions té cadascun dels llorencins davant unes eleccions generals? Evidentment la primera qüestió és: "Anar a votar o no anar-hi?". Veiam com pens:

-Si vaig a votar hauré de fer la feina de pensar a qui votaré.

-Si no vaig a votar me l'estalviaré, però... a qui ajudaré si no vaig a votar? És clar que ajudaré als partits que demanen l'abstenció, o sigui el "no anar a votar"; quins són aquests?

I si he d'anar a votar també puc posar una paupereta qualsevol dins el sobre i ja està. Bé, però si ho faig així o si vot en blanc, què podré dir llavors quan una cosa no m'agradi? Bé, dir, sempre podem dir (ja se sap que al xerrar i al ploure no l'atura ningú) però... a consciència no és just que faci això i llavors remugui.

És clar que si vull votar el que he de fer és pensar una miqueta a qui he de votar. Hi ha un ventall de tendències, a quina donaré el vot? Vet-aquí el dubte! Com aclarir-me? Veiam: em sent empresari o treballador? Què diu cada opció? A qui vol afavorir cada opció? Què ha fet cada una de les opcions o grups quan ha tengut el poder? Què havia dit que faria? Què ha deixat de fer cada grup d'aquests quan tenia el poder i diu que farà ara? Perquè no ho havia fet abans? Quines possibilitats tenen de fer el que diven aquells que no han tastat mai el poder? Quines coses diu cada polític amb l'única intenció d'agradar a la gent?

Una vegada contestades aquestes preguntes sols em quedara passar-les per un sedàs informatiu: Qui opina? Qui diu el que els altres opinen? Qui mana els diaris? Qui mana i destaca notícies o comentaris a la televisió?

Si som capaç de destriar, triar i analitzar les informacions rebudes (fins i tot les que es presenten sota una apariència asèptica), llavors hauré elegit el vot a consciència.

UN POBLE SENSE ARRELS

En Pau, que feia molt de temps havia decidit que el millor que podia fer era anar a trescar món, un dia va arribar a un poble que des d'en fora pareixia de jugueta. Les cases pareixien de fusta o cartó.

Quan va arribar, va tenir una extranya sensació, pareixia que es trobava en mig de casetes de fira. Semblava que en qualsevol moment aquell poble havia de desaparèixer o s'havia de posar a volar.

Va veure un homonet vell i el va escometre:

-Bon dia, l'amo! Me voldríeu dir quin poble és aquest?

-Aquest és el poble sense arrels.

-I perquè té aquest nom?

-Perquè aquí no hi ha res que tengui arrels. Això és un càstig que varen sofrir els nostres avantpassats perquè varen deixar de banda la seva llengua, la seva cultura i tot el patrimoni heretat durant segles.

-Vaja quina desgràcia! Ves per on!

-I tanta desgràcia! Aquí, figura't, els arbres no tenen arrels i els hem d'alimentar injectant-los la saba al tronc i a les branques, i en lloc de donar-nos fruits ben madurs, els nos donen emmusteïts. A més, els hem de subjectar amb estalons perquè quan fa vent no els tombi.

-Quines coses passen! I les cases?

-Les cases no tenen fonaments. Quan fa una ventada tots els estadans s'han de posar aguantant les parets perquè no se les endugui. Així i tot cada any desapareixen un parell de dotzenes d'habitatges i molts dels seus ocupants.

-Quina cosa més terrible!

-Això no és res. Aquí no hi ha famílies, perquè els nins quan arriben a una edat que es poden valer per ells mateixos, obliden qui són els seus pares i d'aquesta manera mai no podran traïr-los, com varen fer els seus predecessors. Així que aquí no hi ha ni padrins ni néts. Amb cada persona que mor, desapareix la seva casta. Fins i tot no es poden posar els mateixos llinatges de pares a fills.

-Pareix com un encantament!

-Efectivament, ho és. Això no pot durar per a sempre, perquè sinó tendríem les arrels dins l'esdevenidor. Això passarà fins que dins el món hi hagi un sol poble que estigui perdent la seva identitat, essent deslleial al llegat històric heretat.

-Quin món de mones! N'hi ha per llarg d'encantament!

-Sí. Per això tenim enviats per tot el món que procuren ajudar a recuperar la personalitat als pobles que han sofert llargues colonitzacions.

-I es pot ésser feliç aquí?

-Aquí estam condemnats a ésser desgraciats, ni tan sols podem fer amistats, perquè això suporta establir lligams que tenen semblança amb les arrels.

-I com es comunica el coneixement de les causes d'aquest infortuni, si no existeix la transmissió de pares a fills ni de padrins a néts?

-Això és el que ens queda dels nostres antecessors. En el moment que cada un oblida qui eren els seus pares, recorda el que varen fer els seus avis i coneix les causes i les explicacions de tot el que li ocorre.

-I com vos podria ajudar?

-No hi ha forma, quan abandonis aquest poble, també perdràs les arrels que hauries pogut anar creant i t'oblidaràs de tot quant t'he dit.

En Pau es va acomiadar, va continuar trescant món, camina que caminaràs, i quan va ésser un tros lluny del poble sense arrels, ja se li havia esborrat tot el que li havia succeït.

Quan es va cansar de veure món, va tornar al seu poble i sense saber perquè ni sense poder-s'ho explicar, es va posar a lluitar per recuperar la identitat del seu poble que l'havia anat perdent degut a molts anys de colonització cultural i lingüística.

El que en Pau no va saber mai, va ser que ell era un d'aquells enviats del poble sense arrels que tenia com a tasca la recuperació de la personalitat perduda del seu poble.

Aquest conte s'ha acabat. Qui ho creu és que no és cec i qui no ho creu és que no ho vol anar a cercar.

Joan Lladonet

EL POBLE PARLA

-Ja hi tornam esser una altra vegada! Tornem hi a buidar-mos es cap per veure a qui hem de votar.

-Ai! No me'n parlis! Jo ja tenc es cap ben em bullat, que si aquell, que si aquell altre. No se que he de fer.

-Ben mirat és ben ver que arribes que no saps que has de fer. Tots pareixen iguals i sembla que diven lo mateix. Tot ho volen arreglar.

-Lo que té arreglo, supòs!

-Ells diven que tot!

-Bé, però ho diven per dir-ho. Tanmateix llavors no fan ni sa meitat de ses coses que havien de fer.

-Si, però jo aniré a votar. M'agrada anar-hi.

-Clar! A jo també, collons tu! Ara que podem! Perquè imagina't si aquell d'es mostatxos -en Tejero-, saps qui te dic, no?, bé, idò imagina't que hagués entrat an es poder!

-¿Te pareix que no haguéssim pogut anar a votar amb en Tejero?

-¿I a tu que te pareix!?

-No fotis! No ho se si hagués entrat si hi hagués emportat buidar-mos es cap per sebre qui havíem de votar! Haguessin dit: "Això així" i tu a callar, i sinó "al paredón". Aquesta gent no va de collonades.

-No si jo ho crec. D'aquesta gent no te'n pots fiar. Imagina't ara, que diven que en Tejero se vol presentar an aquestes eleccions!

-No pot esser!

-No pot esser? No, idò és! Ho posa es diari i tothom ho diu!

-Però i que vol fer allà dins? Ca homo! Només mos mancaria aquesta! Això deu esser un xiste per fer riure.

-Ah! I d'en Suárez també ho diven per riure?

-No, d'aquest deu esser ver. Fins i tot ho ha dit sa televisió.

-No et dic jo! Una vegada que has tastat això d'es poder tots hi volen tornar. És com una droga.

-Però, i en Suarez que no la va condemnar a sa droga?

-Si però no era d'aquesta casta.

-Ah! I qui més se presenta?

-Uh! N'hi ha un caramull! En Felipe, que diven que guanyarà. Llavors hi ha aquell que no riu mai, que diven que no serà pus es president.

-Ja deu tenir ses butxaques plenes!

-Si però encara les deu voler omplir més, perquè se torna presentar. També hi ha en Fraga, en Carrillo,... en una paraula, es de sempre, aquells que tu ja saps. Es qui surten sempre per sa televisió. Tothom els coneix.

-Idò saps que te dic? No en votaré cap d'aquests. Les faré sa punyeta a tots aquests que surten tant per sa televisió!

-Idò a qui votaras?

-Votaré es nostros!

-Es nostros!?

-Sí, es nostros.

-I quins són es nostros?

-Es nostros! Es d'aquí, es de Mallorca. Aquests que no les posen de Madrid. Aquests són es nostros.

-Però i casi tots són mallorquins!

-No és ver! Bé, si que és ver, però no ho pareixen mallorquins. Ja ho has vist: tothom té autonomia i noltros encara no. Fins i tot he sentit a dir que Madrid i tot ja en té d'autonomia. Bé, si no en té, en tindrà primer que noltros. No hi ha dret!

-No ho cab d'entendre... Si tots són mallorquins... No t'entenc!

-Mira, jo t'ho explicaré. S'ha de defensar sa

nostra illa, sa nostra llengua, es nostro camp i qualsevol cosa d'aquí, i sempre són es mateixos es qui ho fan.

-No ho se. No ho veig clar.

-Te'n contaré una d'un d'aquests nostros que té un càrrec dins un ajuntament. Hi va anar un madrilenyo per uns papers (a s'ajuntament només hi van per papers) i va dir: "Buenas, soy de Madrid y vengo a por unos papeles". -"De Madrid? i això on cau"-, li va contestar es nostro. -"Hombre, de Madrid. ¿No sabe usted donde está Madrid?"-. Es nostro, amb cara de beneit se va mirar un mapa gran de Mallorca que tenia a sa paret i li va dir que no sabia on era Madrid. Imagina't!. Es Madrilenyo, tot enfadat, li contestà: "Madrid es la capital de España y está en el centro" Es nostro, tot astorat, va tornar mirar es mapa i li digué: En es centre? Això deu caure per devers Sineu.

-Collons tu, aquest era ben d'es nostros! M'agraden aquests que dius. I com dius que se diuen?

-Se diven SOCIALISTES, però de MALLORCA.

-Ja ho se ja, a qui he de votar, es NOSTROS!

Antoni Sansó

RESTAURANTE SALVADOR
pollos al ast
PORTO CRISTO

Calle Sureda, 1
Tel. 570624

plancha y pintura

talleres

SON TORRENS

T. 537307

MURO

El slogan de nuestra campaña electoral es claro: "Una mayoría para el cambio", un cambio que nuestra sociedad está deseando; para ello el Partido Socialista Obrero Español ha preparado un programa de actuación para que este cambio se produzca sin traumas y siempre dentro del marco de la Constitución.

Este programa está fundamentado en cinco puntos esenciales:

1.- Lucha contra el paro y la crisis económica, a través de unos programas racionales y previamente concertados de forma democrática, y siempre que sea posible evitando las confrontaciones entre los trabajadores y los empresarios.

2.- Lucha contra la desigualdad, principalmente en el terreno educativo. También en el económico y social.

3.- Las libertades: la defensa de la Constitución con todo lo que ella desarrolla. La defensa de la Libertad es y debe ser la mayor garantía frente a la inseguridad que la misma crisis provoca. El desarrollo de la Constitución y a través de ella la modificación del Código Penal, sin olvidarnos de la lucha contra el terrorismo y la delincuencia.

4.- Reforma de la Administración. La caduca Ley de Régimen Local ya no sirve en nuestra sociedad de hoy. Para que la administración sea eficaz y sirva a los intereses de la comunidad es necesaria una nueva ley, más ágil y menos burocratizada.

Dentro de este capítulo, están el desarrollo de las Autonomías y naturalmente aprobar los estatutos que han quedado pendientes cuanto antes.

5.- Política exterior. Hacia Europa, sí, pero sin olvidarnos de los países que forman la llamada cuenca mediterránea, y principalmente los países de habla hispana, revisando la política de alianzas defensivas, en resumen la política exterior tiene que ser orientada en dirección distinta de la actual.

Estos son en síntesis los puntos básicos de nuestro programa y que el Partido Socialista Obrero Español va a desarrollar durante los próximos cuatro años si el pueblo español confirma en las urnas a esta mayoría para el cambio.

Ignasi Humbert
militante del P.S.O.E.

A estas alturas resulta ya evidente que en las próximas elecciones la alternativa está entre un gobierno socialista o la opción liberal-conservadora que representa Alianza Popular.

Los españoles desean un cambio, ciertamente, pero piensan en un cambio que suponga un alivio de la presión creciente de los impuestos, que contenga la inflación, el gasto público y las continuas subidas del costo de la vida, que suponga recuperar la productividad, el espíritu de empresa y la confianza para invertir y crear puestos de trabajo y para acabar con el paro y con la falta de seguridad en la calle. Pero este cambio, estas medidas no son las de un gobierno socialista, sino las de una opción liberal-conservadora como la que representa Alianza Popular.

Por ello Alianza Popular en vez de propugnar una política socialdemócrata (como la que ha venido practicando UCD, y que se ha revelado incapaz de superar la crisis), o socialista (como la que propugna el PSOE, que ha fracasado rotundamente en Francia), presenta una oferta política y económica netamente diferenciada de ambas, y que consiste en crear un clima de confianza y de austeridad en el gasto público que permita la reducción de la presión fiscal, con exenciones a los ingresos y beneficios que se inviertan en la creación de puestos de trabajo, y con la supresión del Impuesto sobre el Patrimonio y la no obligación de declarar para las rentas inferiores a 750.000 pesetas anuales.

El paro, el déficit público, el déficit en la Balanza de Pagos son síntomas de un mismo problema: que la economía española está enferma, es decir, no es competitiva. Y para solucionar el paro y los demás problemas es necesario sanear y fortalecer la economía. Toda ordenación de la economía debe basarse en dos principios: Solidaridad o Justicia, por una parte y eficacia por otra. Toda medida de gobierno que disminuya la eficacia o la competitividad de la economía en estas circunstancias, resulta a medio plazo injusta porque contribuye a generar paro. Por esta razón cuando veo el programa del PSOE me preocupo porque en lugar de crear 800.000 puestos de trabajo pienso que va a destruir muchos más. Cualquier incremento de la presión fiscal produce un trasvase de fondos del Sector Privado al Sector Público, que es siempre un agente económico menos eficaz.

Si estos fondos públicos se destinan a gasto público no se pueden destinar a Inversiones y por lo mismo van a incrementar aceleradamente el paro. En otras palabras, esta solución la intentó Mitterrand y ha fracasado tan estrepitosamente que a los 8 meses ha tenido que dar marcha atrás aceleradamente.

Para colmo el programa del PSOE prevé un control de precios selectivos con lo que el sector agrario, una vez más, va a ser el gran sacrificado de nuestra crisis.

En conclusión, frente a la oferta socialista que en economía pretende la cuadratura del círculo, Alianza Popular se basa en la Trilogía que logró el Progreso de los pueblos: Trabajo, Ahorro e Inversión.

Abel Matutes
Vicepresidente Alianza Popular

PEP BLAU
FERRER MECÀNIC
Carrer Ferrocarril, 1
SON CARRIÓ

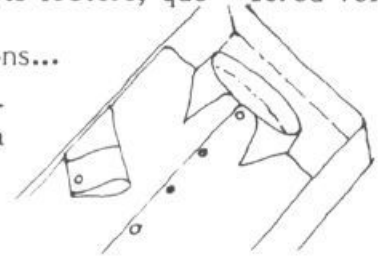
LA EQUITATIVA
fundación rosillo
SEGUROS
Cardassar, 17

Fonts que forçosament han d'estar ben informades, m'han assegurat que en es sopar (o dinar, no ho se) que varen fer es de ses festes de Sant Llorenç, n'hi va haver que no se pogueren acabar sa llagosta, de tanta que n'hi havia.

I és que quan és un altre que paga no solen mirar tan prim. Perquè no heu de perdre mai de vista, benvolguts lectors, que fóreu voltros i jo es qui pagàrem sa festa. Però, a l'instant hi tornarà haver eleccions...

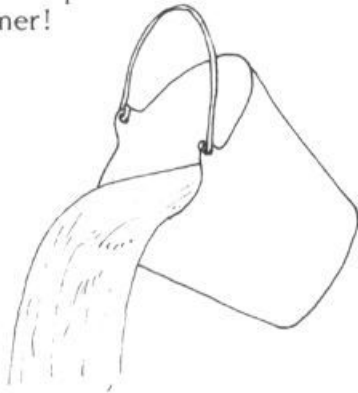
No ho dubteu, es negoci amb més futur que se pot posar a Sant Llorenç és una tintoreria, ja que, així com corren es temps, no està la cosa com per comprar-se una camia nova cada dos per tres. Ell hi ha polítics que en cinc anys ja la s'han canviada tres pics! Se veu que els agrada molt estrenar!

NO NG

Si sou afeccionats a escriure p'es diaris i teniu interès en que es batle llegesqui ses vostres cròniques, vos aconsell que pregueu an es director que les publiqui amb lletres de dos o tres centímetres d'altària, ja que el nostre il.lustre mandatari ha manifestat que només acostuma a llegir ses lletres grosses, maldament s'escrit faci referència a Sant Llorenç. O no sap gaire lletra menuda o no li interessen ets assumptos d'es poble. ¿A voltros què vos pareix?

En contra de lo que era de suposar, no hem rebut cap adhesió a sa Comissió de Festes, quant a s'organització, acceptació popular i balanç econòmic de ses passades festes de Sant Llorenç (Recordau que es mes passat oferírem una plana an es nostros lectors per a tal fi). Se veu que això de sa "adhesión inquebrantable" era en temps primer!

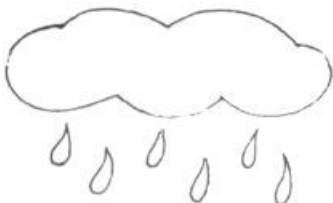
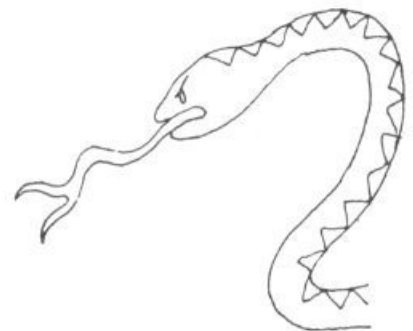
A Sant Llorenç sembla que també ha començat es "goteo" -o millor dit, en aquest cas, poalada- de militants de UCD que s'han passat an es CDS d'en Melià-Suárez. Ja d'entrada han estat en Tomeu Carbó, sa seva dona, en Miquel Parreta, n'Antònia Petona, en Miquel Matxet i en Joan Jofre es qui han abandonat es partit, sa majoria d'ells per passar-se an es contraris.

De regidors, emperò, només se n'ha passat un i ets altres, per no abandonar es lloc, de moment quedaran dins s'UCD.

¿Deu esser per continuar fidels an es seus electors o per no perdre sa paga? Qui sap!

Males llengües diven que es batle, per poc que li ho insinuïn, ofereix sa llista sencera d'es PSOE an es que la vulgui, que es seus comptes no son presentar-se amb sos socialistes. Ses mateixes males llengües asseguren que no li desagradaria fer caramull a sa candidatura d'es CDS, cosa que, amb sa política que ha duita aquests anys, no seria gens mal de creure.

Sera cosa de llevar sa pols an ets articles que escrivia quan encara no era batle i tornar-los publicar. Vos ne farieu creus!

¿Voleu una partida d'idees recollides de sa gent per lo de sa torrentada, señor batle?

- * Manteniu es torrent ben net, tant per dins es poble com per foravila.
- * Destapau es pontets que varen tapar quan l'"arreglaren".
- * Tornau an es torrent lo que era seu: un metro i mig per banda - eixamplau-li es jaç.

Josep Cortès

AL TEMPLE DE SANT LLORENÇ

(Mirant el dibuix de la primera plana del número 66 de "Flor de Card")

Al bell mig de Sant Llorenç
t'aixeques gràcil i airós;
ton encant i gràcia venç
els cors que et donen amors.

Vers tu van les primeries
de mes cançons encantades;
volen vers tu Ave-Maries
del teu campanar baixades.

Te veig com un monestir
arrancat d'un bell paratge
i te trob, com més te mir,
més camperol, més salvatge.

Enrevoltat d'un jardí
que et dóna ambat de garriga
me semblés un ca mastí
guardant la gent llorencina.

Amb tu, sense por a cap mal,
segura en el cent per cent,
arribarà en el final,
bona i sana, nostra gent.

Tu guardes, amb joia ho dic,
nostra perla més preuada
que a tot Sant Llorenç fa ric:
la Mare de Déu Trobada!

Gabriel Frontera

COMENZO EL CURSO 1982-83

TODOS debemos congratularnos con las recientes mejoras que el Ayuntamiento ha realizado en nuestro COLEGIO.

Recordamos que hace ya bastantes años, el asfaltado del recinto escolar era un objetivo anhelado tanto por el Profesorado como por los propios alumnos. Ahora por fin es una realidad que repercutirá en la práctica del deporte, limpiando las aulas y supresión, sino total, al menos en parte de la humedad de las paredes posteriores. Estoy seguro, que sólo alabanzas merecerán de todos tan importante mejora. Igualmente del pintado interior de las aulas y pasillos, que han merecido cálidos elogios de todos los que nos han visitado.

Para el presente curso contamos con 12 PROFESORES, a saber:

Párvulos, Dª Carmen López Antich, 1° A, Dª Agustina Adrover Adrover, 1° B, Dª María Montserrat Miró Josa, 2° A, Dª Margarita Ferrer Palmer, 2° B, Dª Isabel María Muñoz Carrión, 3°, D. Santiago Porte Balaguer, 4°, D. Juan Domenge Riera, 5°, D. Lorenzo Galmés Jaume, 6°, Dª María Mestre Llull, 7°, Dª Antonia Amer Mesquida, 8° A, D. José Ferragut Salom y 8° B, D. Jaime Mayol Cerdá.

Finalmente deseo recordar a los padres, la buena disposición de los profesores para el dialogo y todo cuanto redunde en beneficio de nuestros alumnos. Para las visitas a los mismos sigue siendo de 12 a 1 h.

Siempre a vuestra disposición,

Juan Domenge Riera
Director

Restaurante Barbecue

BANQUETES * BODAS * COMUNIONES * BAUTIZOS

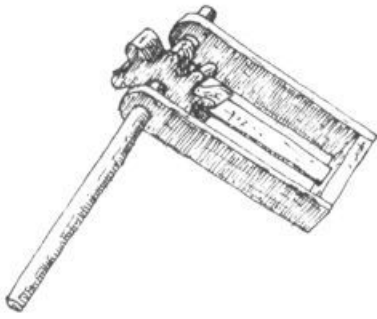
Cra. Porto Cristo - Cala Millor

T. 570193

presupuestos sin compromiso

RELIGIOSOS

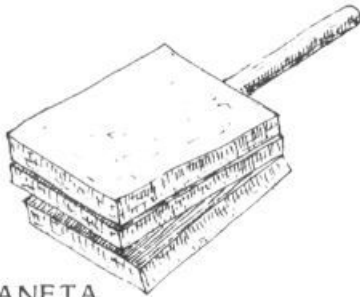
RONCADORA (o garric-garrac)

Instrument de fusta que conté una roda dentada que en voltar topa repetidament amb una altra peça i produeix un so sec, insistent, amb el qual els nins fan renou per "fer el fas" o "espantar jueus". També usaven maçoles i fulles de fasser o de donarda.

El fas eren les matines o "Ofici de Tenebres" del Dimecres, Dijous i Divendres Sant, durant les quals es té exposat un triangle de ciris i es va apagant un ciri a la fi de cada versicle, fins a romandre tots apagats.

FAS

Branques de fasser que s'usaven per "fer el fas", explicat al paràgraf anterior.

MAÇOLES (o matraques)

Peces de fusta que substituïen les campanes i campanetes des del "Gloria" del Dijous Sant fins al "Gloria" del dissabte. N'hi ha de grosses per als campanars i de petites per a sonar en lloc de les campanetes.

CAMPANETA

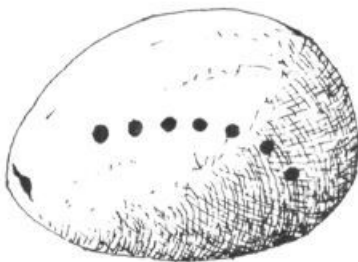
S'usava per a tocar el "Sanctus" de la missa.

"Sant Antoni va per mar sonant una campaneta; tots es peixos fa ballar amb sa seva guiterreta."

*****

Inclourem en aquesta pàgina dos instruments que no són religiosos: l'ocarina i l'anou. Aquest darrer tocaria estar dins l'a partat dels infantils, però el mes passat no hi va quebre.

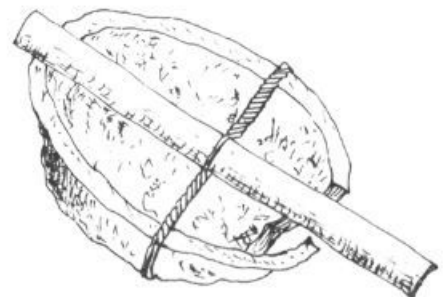

OCARINA

Instrument músic de vent, fet de terra cuita, de forma ovoide, amb un broc per a bufar-hi i vuit forats que es tapen i destapen amb els dits. (DCVB)

ANOU (o nou)

Instrument de percussió que es fa amb mitja closca d'anou, a un dels extrems de la qual s'hi fa una obertura de devers set o vuit mm. d'amplària per altres tants de fondària. Se li enrevolta, de per curt, un elastiquet en doble o un fil d'empalomar, al qual s'hi introdueix un bocinet de canya no més ample que l'obertura o un escuradents. Se li donen una partida de voltes de manera que la tensió de l'elastic l'empengui de cap a l'extrem de l'anou que no té obertura. Se sona fent-hi repicar els dits.

Nosaltres, les persones racionals, fins i tot les que es titlen de "cerebrals" som una mena de successió de moviments espontanis i involuntaris, com si el cos no obeís al cervell i es dedica a fer coses pel seu compte, coses que sense voler parlen als altres humans que observen: el joc de l'índex amb un ble de cabells, la passada de la mà per la barba, una torta, una alçada de celles...

Me'n vaig adonar perfectament, la cara estava seriosa però els múscles facials estiraven les commissures fins aconseguir arrabassar un somriure als llavis, que vaig interpretar així: "idè sí que estam ben arreglats!".

I tot mentre la vista llepava aquella notícia que poc més o menys deia: "Segons manifestà el Dr. Tierno, els ajuntaments és el que millor funciona de l'administració de l'Estat..."

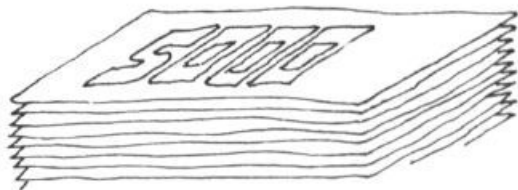

El plàstic del volant decorria suaument a dreta i esquerra pel call de les mans; el pensament n'era ben alien, encara restava adormissat, tranquil, com deixant que el cos seguís la rutina matinerana de l'aixecar-se, rentar-se, agafar el cotxe i a la feina!

De sobte, l'esglai! Just voltant la corba de Ca'n Cotà una espessa boira amb una claretat que s'intuïa enlluernadora i única. Representà una mena de galtada al pensament, que de tot d'una quedà embambat, donant respostes a dreta i sinistra, intentant encertar a la qüestió que ningú no li havia plantejada: ¿Què deu ésser aquesta claretat que hi ha rera la boira?

¿La boca de la trompeta d'un àngel? ¿La fi del món? ¿Una representació de l'esperança? ¿El nou anagrama d'una nova coalició electoral per adorar vells interessos? ¿La ira d'un Totpoderós davant el capçlòs de l'home?

A mesura que els neumàtics besaven l'asfalt i els ametlers desfilaven a contradirecció... el pensament anava despertant i aclarint-se de les absurdes respostes: la claretat no era altra cosa que el sol majestuós i encara grenyal que s'entretenia jugant amb la primera boira.

"Diario de Mallorca", 11 setembre, 82. Darre-ra pàgina.

Les lletres grosses: "CALA MONDRAGO SERA URBANIZADA.- LOS PROMOTORES ALEMANES HAN OFRECIDO AYUDA ELECTORAL A UCD E ILUMINACION PARA EL CAMPO DE FUTBOL DE SANTANYI... a pesar de la oposició habida por parte de la Comisión Provincial de Urbanismo".

Els titulars són ben clars, parlen com un llibre, ho diven tot, però...

¿És o no és això una descarada venda d'uns interessos socials a favor d'uns particulars?

¿Fins on arriba la llibertat d'unes persones i uns càrrecs elegits democràticament?

¿Fins on i fins quan serem capaços d'aguantar tanta desvergonya?

... com deia aquell pagès: es duros tot heu tapen. Terrible però cert.

Ueeeeep, que tal? Com anam?

-Seu i en parlarem un poquet.

-De què? D'eleccions?

-Nooo, això és fer política!

-De subvencions?

-Nooo, això és fer política!

-De la renovació de la Junta de l'APA?

-Nooo, això és fer política!

-Del Card en Festa?

-Nooo, això és fer política!

-De les funcions dels municipals?

-Nooo, això és fer política!

-De les urbanitzacions d'allà baix?

-Nooo, això és fer política!

-Encara fa calor, eh?

-Nooo, això és fer política!

Guillem Pont

Ell sabeu quina plantada que feia el saló d'actes de la Sala dia 10 de setembre! Per a mi que no hi havia vista tanta gent des del temps de la República! S'hi arribaren a congregar una vintena de contribuents, la majoria perjudicats per la torrentada, que anaren a veure i escoltar les solucions que l'Il·lustríssim els oferiria per al vinent desbordament del torrent. Com a contrapartida, emperò, hagueren d'escoltar els demés punts de l'orde del dia, ja que el que els interessava anava el darrer de tots.

Abans de començar la narració dels fets, crec que es de justícia fer constar que gràcies a la nova secretària, per primera vegada en tres anys i mig poguérem entendre l'acta del ple anterior, per la qual cosa deduíem que si els al tres llegien embullat no era perquè fos obligatori. Per ventura ho feien per concordar amb els demés aspectes de la Casa.

En el segon punt parlaren de la recaptació d'imposts. Resulta, d'acord amb un informe del batle, que a la Sala no entren tants de duros com seria de desitjar i així no podem anar de cap manera. Hi manca un nou enfocament, basat -sempre segons l'informe del batle- en personal especialitzat, per la qual cosa proposà que es llogàs, per deu anys, en Bartomeu Oliver Pascual, professional de l'assumpte, amb una retribució del 5 per cent del total recaptat, entre d'altres requisits i condicions.

El regidor Bauzà, quan va sentir la proposta, preguntà a veure si no hi havia cap llorençí que servís, a lo que el Sr. Perales, profund coneixedor de la idiosincràsia llorencina, contestà que ja n'hi havia hagut un i que no havia anat bé (Supòs que va pensar que tots els llorencins, llevat dels membres del Consistori, es tàvem fets de la mateixa pasta).

El Sr. Bauzà, així i tot, manifestà que si havia de durar deu anys trobava que s'havia de subhastar el càrrec. Però el Sr. Perales, ja ho val!, considerà que no hi emportava.

Al final ¿no ho endevinau? es va acceptar la proposta del batle, tan convincentment defensada pel regidor de UCD.

En el tercer acordaren renovar contracte amb la bibliotecària per onze mesos, i pujar-li el sou un 10%.

Un altre punt deia que al llarg del 83 s'havia de dur envant la segona fase de l'escorxador, el que demostra que confien encalenticir les cadires de la Sala per una bona estona. El temps i els llorencins decidiran si aquesta suposició és encertada o no.

El batle, gran defensor de la llibertat d'expressió i de la participació ciutadana en els plens, va autoritzar la concurrència a amollar tot el que tenien dins el gavatx referent a la torrentada. Em va semblar un César romà pujant damunt el pòdium que, dirigint-se al populatxo, deia alçant la mà: "Parla, poble!". Curiosament no havia fet el mateix quan xerraven del recaptador extern que se'n dura prop d'un milió de pessetes cada any. -Com deu esser?- em vaig demanar. La resposta va venir de boca del batle: -"Noltros no podem fer res, perquè es cosa d'Obres Hidràuliques, però podeu dir tot lo que volgueu"-.

-Vet-aquí es perquè mos deixa xerrar-, vaig pensar, -perquè mos esbravem, com amb lo de n'Esteva i llavors deixar que es temps se'n cuidi d'esborrar-ho de sa memòria-.

Acte seguit uns quants assistents exposaren les que, segons ells, serien les millors solucions. El batle els va escoltar i els respongué amb un discurs que més bé pareixia un mitin electoral: que si ells farien tot lo que podrien, que anirien a Ciutat, que si això, que si allò, que de totes maneres ja els quedava poc temps fins a les eleccions... Res, lo que diven! Va dur sort que ningú no li demanàs el perquè no ho havien fet fa tres anys i havien esperat que tornàs la torrentada. No se que hagués contestat (Una possible explicació seria que fa tres anys no hi havia eleccions municipals a la vista i ara sí).

La cosa, a la fi, va acabar bé, perquè no hi va haver tocs, però si les torrentades començassin a espessar-se, n'hi hauria que llevarien la son a més d'un.

Josep Cortès

AGOST

1.- Ahir va passar a engrossar la llista de futurs contribuents n'Amador Bauzà Galmés, fill d'Amadeo i Margalida. Enhorabona!

2.- Tal dia com avui, l'any 1892, quedà constituït el primer Jutjat de Sant Llorenç, i el seu titular va esser en Gabriel Riera Jaume.

3.- Ara que hi manca una setmana per començar les festes, repiquen les campanes mentre hissen la bandera. La cosa durà coa. Posen faroles noves a la placeta de l'Ajuntament. Parlen de tomar arbres per a que no facin nosa. No en sortirem!

5.- Empaperinen el carrer Major i la Placeta. L'aigua se'n cuidarà de desempaperinar abans d'hora.

7.- 1971. S'inaugura la Sala i la nova il·luminació del poble. Aleshores el batle era en Miquel Falera.

8.- Es presenta al poble el nou rector, en Joan Font.

Plou, però no surten gaire caragols.

Mor en Rafael Blanco Taberner. Era de s'Illot i tenia 55 anys. Al Cel sia.

12.- Segons la tradició, avui comencen a collir les ametles, que per això és el dilluns de festes.

17.- En J.R. deixa aquesta vall de llàgrimes. Els seus pares, en Jock i n'Ellie, semblen més afligits que els telespectadors, que per lo vist era un mala ànima.

Hi ha una primera reunió per parlar de les festes de la Mare de Déu.

Obrin síquies al carrer Gabriel Carrió.

20.- Sant Bernat, com és de rigor, apaga el foc, però aiximateix deixa un poc de caliu per estalviar-mos qualque costipat.

21.- Fill de Tomeu i Caterina, compareix a aquest món en Joan Llodrà Vives. Que el poguem veure casat.

23.- En Gabriel Carrió és anomenat primer secretari de Sant Llorenç. Corria l'any 1892.

Avui és Santa Rosa, el millor dia de l'any per a sembrar juevert. No grana mai.

25.- S'acaba d'asfaltar el pati de l'escola. Veïam si estalviarem qualque crostera als al.lots!

I s'acabà l'agost. Nosaltres recordarem dos refranys d'aquest mes:

Agost i vermar cada any no es fa.

Cada cosa a son temps, com ses figues p'es'gost.

Josep Cortès i Maria Galmés

Es dilluns de l'Àngel anàvem a fer es pancaritat. Era un capvespre que anàvem a passejar i a menjar-nos sa panada i es robiols; jugàvem a conió amagar, a córrer. Molts d'anys anàvem per Sa Cova, per Son Pont o per Son Soler. Quants records vénen a sa memòria!

I seguia es curs. A sa darrerria d'es mes, se feia es recompte d'es "biens" que havies tergut durant es mes, sa puntualitat, ses lliçons ben sabudes, es comportament, ses mans netes i ses ungles, ben pentinat... Quina alegria es qui quedaven es primers! Es diumenges, quan ses campanes tocaven l'Ofici, ja mos n'anàvem de pressa per arribar prest, amb so "ba vero blanc ben net, ben pentinats i sabates netes, per anar tots junts en fila de dos en dos cap a l'Ofici que era sa Missa Major. Quan arribàvem en es portal major mos posàvem en fila un després s'altre. Es major donava aigo beneïda i anàvem entrant dins l'Església. Se posaven sis a cada banc, drets fins que Sor Margalida, amb sa castanyola en mà, dava sa senyal d'agenoiar-mos i seure-mos. Tots posaven atenció a sa missa i an es sermó que se feia. Acabat l'Ofici, tornàvem a s'escola a deixar es "bavero" net per sa setmana, i es dissabtes decapvespre el mos ne dúiem a rentar.

Venia es mes de maig, dedicat a la Mare de Déu. Tots es decapvespres, abans de sortir d'escola, fèiem, re sàvem i cantàvem es mes de Maria. Es morers d'es jardí ja tenien ses móres madures i després d'haver acabat de resar es mes de ses flors, sortíem tots a enrevoltar es morers i a menjar móres. Quina alegria tenia aquella religiosa quan veia jugant i cantant es nins de s'escola!

En acabar es mes de maig es sol ja comença a picar, es camps ja estan plens de roselles, es gra ja va madurant, es rossinyols canten sa primavera, ets aucells ja fan nius... Sa gran festa del Corpus sol es ser sempre dins es mes de juny, dia gran d'alegria per totes ses famílies cristianes i catòliques, es dia que se passejava p'es carrers el Santíssim Sacrament. Tots es nins i nines de primera comunió assistien a sa processó vestits amb so "traje" nou. Solien sortir molts de sants, que duïen ets homos, i es nins de s'escola duïen el Bon Jesús petit. No faltava mai sa bandera de s'escola quan passaven p'es carrer amb sa processó. De vegades ses padrines i ses mares feien senya, i tots feien lo que Sor Margalida havia dit, així com havien d'estar i es comportament que havien de tenir davant sa gent que mirava.

Francesc Clapés

BALL DE BOT O "BAILES TIPICOS"?

Fa uns quants dies ens reunírem a Alcúdia un grup de gent interessada en els balls de Mallorca per analitzar la seua problemàtica i dur a terme una tasca conjunta.

Un dels punts principals de debat fou la proliferació d'Agrupacions Folklòriques que s'ha produït en els darrers anys, la majoria de les quals no han contribuït a la revitalització del ball popular, sinó que l'han momificat amb les seves actuacions memoritzades i amb una vestimenta que pertany al passat i que no té res a veure amb els temps actuals.

És falsa la idea que el ball que fan aquests grups vestits de pagès sigui la forma més elevada del ball de bot. El vestit i el ball són dues coses ben distintes. Hi va haver èpoques en que aquests vestits ja havien passat de moda i, en canvi, se seguien ballant jotes i boleros a totes les festes. Igualment, avui, no necessitam vestir-nos de pagès antic per ballar una jota, de la mateixa manera que per ballar un tango no ens vestim de Rodolfo Valentino, ni ens disfressam d'Emperatriz Eugenia si volem ballar un vals. Aquesta unió forçosa entre vestit i ball és un invent de les primeres "Agrupaciones" que sorgiren a Mallorca a partir dels anys 20, les quals necessitaven un vestuari diferent al de l'època perquè el seu espectacle fos ben vistós.

Els que assistírem a la Trobada de Balls Mallorquins d'aquest any, a Muro, poguérem comprovar el fàstic que sentien molts dels que participaven a l'exhibició del capvespre, amb un vestuari incòmode i una calor insuportable, esperant l'hora de la seua "actuació". La verdadera Trobada, en canvi, es va fer el matí, amb una ballada popular a la plaça, on hi participaven balladors i sonadors de diferents llocs; i també al migdia, amb el sarau improvisat als locals de les escoles públiques, on la gent se sumava a la festa i al ball. Allà es donava sentit a la paraula TROBADA, perquè es produïa un intercanvi espontani entre la gent arribada de diferents pobles de l'illa.

Nosaltres pensam que la Trobada camina entre dues opcions: una és la d'aquells que creuen que posar-se un rebosillo i ballar damunt un cadafal fa més mallorquí, la dels que sacrifiquen la festa en benefici de l'espectacle i, amb ella, sacrifiquen l'espontaneïtat i la participació popular, els dos elements més importants dels nostres balls; l'altra opció és la dels que pensam que el ball és, abans de res, festa i cultura.

1361, 26 juny.- El rei Pere proveeix i mana que els batles d'Alcúdia i Manacor tinguin la carcelleria (presó) en els palaus reials, sen se lloguer. (ARM RP 31 f.9)

1362.- Jaume Company de Manacor ha estat culpable de la mort perpetrada en la persona de Jaume Andreu (ARM LR 22 f.201)

1374, 17 març.- El rei Pere escriu al batle de Manacor dient com a la vila hi ha alguns forns de puja que fan censos al rei, (els forns de puja eren públics), però alguns particulars tenen en les seves cases forns privats on hi couen el pa als veïnats, cosa que perjudica els forns comuns. El rei mana que el batle faci fer crida pels llocs de costum anunciant que aquells que tenen forns privats no gosin coure pa de terceres persones, ni llogar-los a ningú. (ARM RP 32 f.62v)

1369, 3 maig.- Els obrers de la Seu de Mallorca anoten que han rebut del quèstor dels formatges del terme de Manacor 21 peces que foren venudes per 15 sous i tres diners. (ACM Fàbrica 2 f.37)

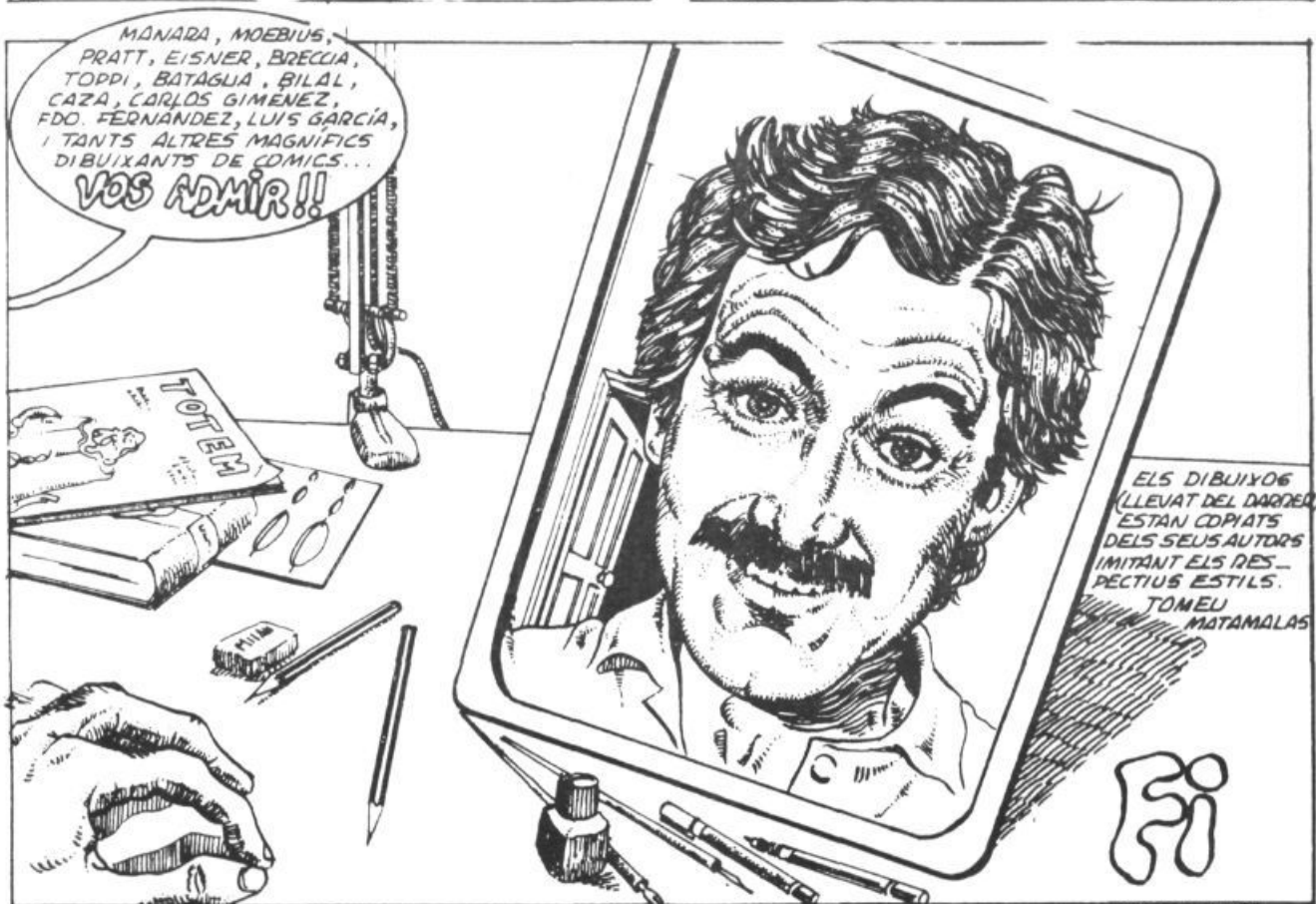
1392, 2 octubre.- Carta reial on es fa referència a la suplica presentada pels creditors de Joan Portell que té una cavalleria en el terme de Bellver, la qual fou abans de Berenguer d'Olms; a causa dels deutes s'ha posada venal en l'encant públic però ningú ofereix res per raó d'una ordinació que hi ha a Mallorca que prohibeix que les cavalleries no poden ésser comprades si no és per prohoms cavallers o de paratge o privilegi militar. (ARM RP 36 f.107)

Ramon Rossello

I aquesta és, al cap i a la fi, la idea que va guanyant lloc dins la majoria de la gent jove: el ball com a diversió, el ball com a part de la cultura viva de Mallorca i, en definitiva, el ball com una de les nostres senyes d'identitat, junt amb la llengua.

Escola de Ball de Bot d'Alcúdia
Grup Aliorna (Ciutat)
Escola de Ball de Bot de Campanet
Escola Card de Sant Llorenç
Escola Marjal en Festa de Sa Pobla

ACRISTALAMIENTO
DE VIDRIOS Y ESPEJOS

Cristalería San Lorenzo

Calle Mayor, 71
Teléfono 56 92 11

gruas

SENT muro

SERVICIO PERMANENTE
Tno. 537092

BANCO ESPAÑOL DE CREDITO

BANESTO

La mayor empresa bancaria de España
a su servicio.

- *Listas de boda
- *Lámparas
- *Electrodomésticos
- *Objetos de regalo

ORDINAS FEBRER

Mayor, 22 - Tel. 569100
SAN LORENZO

carpintería
HERMANOS FEBRER

Cra. Son Servera, 26
Tno. 56 90 74
SAN LORENZO

ESPORTS

SOLER - PONT

C. Nou, 35 ☎ 56 93 10 Sant Llorenç

CLINICA VETERINARIA

T. 554265

Hernán Cortés, 3
MANACOR
HORARIOS M. M. J. V. 6 a 8 tarde
CONSULTA S. 11'30 a 1'30

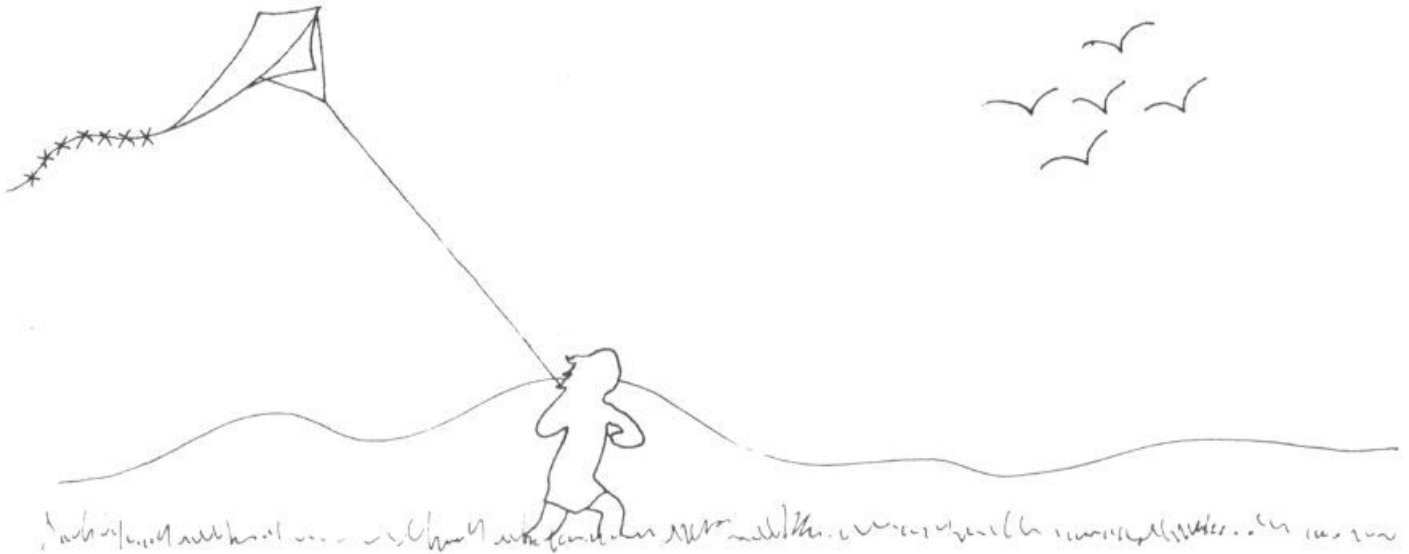
Burgues, s/n.º
(detrás parque municipal)
Tel. 58 15 79
FELANITX
HORARIOS L. M. M. J. 6 a 8 tarde
CONSULTA D. 11 a 1

PUESTA A PUNTO

DIAGNOSIS - ELECTRICIDAD - AUTO - RADIO

ESQUEMA D'UNA CAMPANYA DE DEFENSA CIVIL NO VIOLENTA.

Durant l'ocupació militar (III)

Cal que la població conservi sempre la iniciativa i obligui l'adversari a utilitzar l'amenaça, al mateix temps que l'incapacita de posar-la en pràctica.

Malgrat sigui ver que l'acció no violenta exigeix, a vegades, l'heroisme, seria erroni el pensar que sols és accessible a una minoria.

Hi ha diversos graus en la lluita no violenta; algunes formes d'acció només poden esser utilitzades eficaçment per grups entrenats per arribar al final; són les accions d'intervenció o de no cooperació, que suposen una confrontació directa amb l'edversari, o que impliquen un greu perill per als que les executen (assegudes, obstruccions, vagues de fam, control obrer, sabotatges no mortífers).

Però l'acció no violenta implica una amplia gamma d'accions molt eficaces, algunes de les quals són pràcticament andònimes.

Així l'"hartal", jornada de vaga general en la que es convida tota la població a retirar-se dels llocs de feina, dels carrers, dels llocs de distracció... i a romandre dins les cases; la de volució de títols i condecoracions, gest essencialment simbòlic; el boicot, mitjançant el qual el poder de compra dels consumidors es converteix en un vertader poder social.

El major perill en una resistència d'aquest tipus pot esser la provocació d'atemptats o pseudoatemptats comesos contra les tropes

d'invasió o contra la població, per provocar un aixecament violent d'aquesta, que permetria després una repressió despietada.

Per a un ciutadà iniciat en la no violència, un atemptat contra les tropes contràries és una traïció que podria anar seguida de manifestacions de dolor, per confirmar, en l'esperit dels soldats, el sentiment de que de cap manera se'ls odia com a homes.

De la mateixa manera, tota violència exercida contra la població aniria seguida de manifestacions en massa, i sobretot, cadascú hauria d'aprendre bé que, encara que la resistència no violenta hagués de costar víctimes humanes, cosa que no s'ha d'excloure, tota forma de resistència violenta en costaria encara més.

La forma de resistència no violenta no ofereix (la resistència militar tampoc) la garantia d'un èxit immediat, però difícilment podria tenir resultats tan catastròfics com la de fensa armada.

Les conseqüències del fracàs aparent a Txecoslovaquia no són comparables amb les que hagués tengut una resistència armada; la població segueix essent hostil als ocupants i difícilment es pot dubtar que la "Primavera de Praga" tornarà florir en qualsevol moment.

Si els sis dies de resistència no-violenta bastaren per crear dificultats al colós soviètic, hi cap imaginar l'eficàcia que podria tenir una resistència preparada durant anys per una població segura de sí mateixa i conscient del que vol defensar.

Antoni Mesquida

Tots sabem, encara que d'una forma excessivament simple i rudimentària, que l'illa de Mallorca fou conquerida pel rei en Jaume I, rei de Catalunya i Aragó, ja n'just finalitzava el primer terç del segle XIII.

Hem dit que en tenim un coneixement massa simple d'aquest fet, perquè sovint ens hem aturat en el detall anecdòtic i no hem parat esment en tot allò que significava aquella conquesta: la incorporació de la nostra illa a Europa, a la cultura del gòtic.

El 31 de desembre de 1229 les tropes del rei en Jaume entraren dins la Ciutat de Mallorca. L'illa fou repartida i repoblada, però no fou considerada una "província" de Catalunya i Aragó, sinó que es creà un nou estat: el Regne de Mallorca, amb uns **Privilegis** propis. Els **Privilegis** eren documents que el Rei atorgava amb la finalitat de reglamentar el funcionament dels diversos organismes de l'estat. Els **Privilegis** podrien comparar-se molt bé a allò que avui en dia coneixem amb el nom de "constitució". Quan un estat és dominat per una monarquia absolutista o per un règim dictatorial no és gens necessari que hi hagi una constitució, perquè tots els poders i totes les funcions les exerceix la mateixa persona: el dictador o el rei absolut. Llavors, totes les persones són subdits i no ciutadans.

Mallorca no va ésser simplement anexionada per raons de conquesta. Tengué les seves lleis i el seu autogovern. I aquestes lleis pròpies, aquest autogovern va durar quasi cinc-cents anys, fins que va ésser destruït per la força de les armes, l'onze de juliol de l'any 1715.

Pocs mesos després de la mort del rei en Carles II, l'Embruixat, pel nombre de l'any 1700, i després de les exèquies solemnes que tingueren lloc a la ciutat i arreu dels pobles, començaren les festes per a celebrar l'entrada a Madrid del rei en Felip V, duc d'Anjou.

L'arxiduc Carles d'Àustria, que volia fer valer els seus drets a la corona, li declarà la guerra amb l'ajuda d'Àustria, el seu país, Anglaterra, Holanda i Portugal. Es posaren a favor de l'arxiduc en Carles els antics regnes de la corona d'Aragó: el regne d'Aragó, el Principat de Catalunya i el País Valencià, convençuts que la proclamació del rei Borbó significava una aliança entre França i Castella. Es tractava, en realitat, d'una guerra contra el centralisme i contra la monarquia absoluta.

L'illa de Mallorca es va proclamar a favor del francès; però ben aviat sorgiren entre la gent del poble partidaris de la dinastia dels àustries. L'embarc de tropes amb la finalitat de nodrir l'exercit del d'Anjou acabà de crear un sentiment d'insatisfacció.

L'any 1706, l'illa es va rendir a les tropes de l'arxiduc en Carles. El comte de Zavellà, que venia amb l'esquadra, va prendre possessori d'aquesta terra en nom del rei. I no li va ésser difícil, perquè tingué tot d'una l'aprovació del poble.

Amb la pau d'Utrecht, el 1713, l'arxiduc en Carles d'Àustria va ésser proclamat emperador. Els aliats l'abandonaren, perquè no volien que fos un rei tan poderós; però el Principat de Catalunya i Mallorca continuaren la guerra, car el País Valencià i el regne d'Aragó havien estat dominats alguns anys abans per les armes.

Barcelona va caure l'onze de setembre de l'any 1714. A la derrota seguí una repressió dura, llarga i cruel.

Mallorca va seguir resistint.

L'esquadra del rei en Felip V, comandada pel cavaller d'Aspheld desembarcà a Cala Llonga. L'exèrcit va sotmetre Felanitx, després Alcúdia. I es dirigí cap a Ciutat. El virrei Rubí volia continuar la resistència, malgrat que la majoria de les persones consultades eren partidàries de la rendició.

La ciutat de Mallorca va capitular, finalment, a començaments de juliol del 1715.

Les tropes d'ocupació dominaren l'illa i foren confiscats els béns a tots els contraris del rei en Felip V.

Vingué a Mallorca el marquès de Ledesma, entrenat en l'exercici de la repressió al Principat de Catalunya i imposà la subjecció al nou rei, per la força.

EL DECRETO DE NUEVA PLANTA elaborat pel CONSEJO DE CASTILLA, el mes de novembre de l'any 1715 va constituir la base legal d'una política dirigida a esborrar tot quant persistia de l'antic regne de Mallorca.

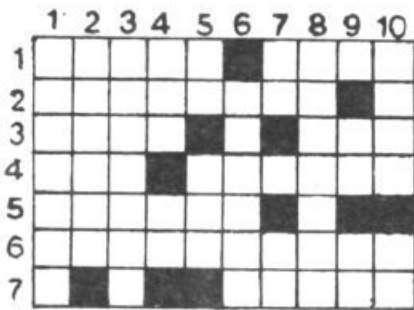
Desaparegueren els privilegis i les lleis de l'illa. Es va suprimir el Gran i General Consell i això significà la fi de l'autogovern.

La Ciutat de Mallorca hagué de baratar el nom pel de Palma.

L'illa es va omplir de funcionaris castellans i de milícia.

Es va prohibir l'ús públic de la llengua pròpia d'aquestes terres.

El regne de Mallorca es convertia d'aquesta manera en una província, llunyana de la cort i esmorteïda.

MOTS CREUATS

HORITZONTALS.- 1.- El qui usava la fona com a arma. Acció de pregar. 2.- Ciència que estudia les relacions dels organismes amb el medi on viuen. Consonant. 3.- Quantitat de moneda. Nom de lletra. De mi, pertanyent a mi. 4.- Líquid untuós de color verd que s'extreu de l'oliva. Temps que trescorre des de trenc d'alba fins a sortida de sol. 5.- Forma particular de fer alguna cosa. Cinquanta. 6.- Promptes a irritar-se, a deixar-se vèncer per la ira. 7.- Vocal. Consonant. En fisiol., mescla.

VERTICALS.- 1.- Fisonomia. 2.- Relatiu a l'ull, percebut per l'ull. 3.- Pertanyent o relatiu al nom. 4.- Nom de lletra. Pronom reflexiu. 5.- Al revés, metall groc. Porció d'una línia corba. 6.- Gallec. 7.- Nom de lletra grega. Símbol del bor. Símbol del brom. 8.- Conjunt de rames. 9.- Vocal. Al rev., preposició. Pronom. 10.- Dit de la vianda que no és cuita. Afirmació.

SOPA DE LLETRES

Mirau si dins aquesta sopa de lletres hi trobareu les paraules que estan subratllades en aquesta cançó:

E L M O I X N P S
R M U E R P R E I
I T O L I S U U T
Ç R A F A G A S E
O N A F U R I R S
N I X T D A P A R
S H R E F P C T C
J O K G L E Q E O
T A G A P S M S P
R S B D E J G I F

Ses tortugues van a peu
i ets eriçons van de grapes
i un moix per agafar rates
no és pagat a cap preu.

PROBLEMA

D'un número de quatre xifres sabem que és múltiple de 11, que la suma de les seves xifres és dotze i que la xifra de la unitat és la meitat que la de la centena. ¿Podries calcular de quin número es tracta?

ENDEVINALLA

Mon principi està amb un punt,
es meu fi amb un punt està.
Si vols conèixer es meu nom
has de sebre cavilar.

MARIA GALMÉS

FUGA DE VOCALS

D _ C _ N S _ S N _ V _ G _ S F _ R T ,
_ L L _ V _ R S P R _ N L _ T _ V _ P _ R T .

SOLUCIONS

<p>PROBLEMA</p> <p>Es el número 1452</p>	<p>SOPA DE LLETRES</p> <p>E M O I X P S R U E R P R E I I T O L I S U U T Ç R A F A G A S E O N A F U R I R S N I X T D A P A R S H R E F P C T C J O K G L E Q E O T A G A P S M S P R S B D E J G I F</p>	<p>MOTS CREUATS</p> <p>FONER PREC ECOLOGIA R SUMA A MEU OL I ALBADA MANERA L IRASCIBLES A L C R A S I</p>
		<p>ENDEVINALLA</p> <p>Una calça.</p>
		<p>FUGA DE VOCALS</p> <p>De consels no vagis fart I llavors pren la teva part.</p>

C. D. CARDASSAR

Amb dos partits a casa, un fora i cinc punts a la taula de classificació, el Cardassar, estrenant categoria, ha començat amb bon peu la nova lliga. A dir ver, després de veure els partits de la pre-temporada, la seva actuació no ha vingut gaire de nou. Ja s'hi destriava l'entusiasme i la qualitat.

El dia 5 de setembre ja apallissaven al Rotlet, que, encara que sols es marcassin dos gols, quedà desmoralitzat a la primera part. Arribaren amb claretat a l'àrea contrària.

A la segona part va decaure el ritme -els dos equips havien cremat tots els cartutxos-, però així i tot s'aconseguien dos gols més per part dels locals i un per part dels visitants, que, encara que fos una "xurrada", va ésser el millor de tots: una fortíssima boleia des de la dreta i quasi del mig del camp, colà la pilota en un picat perfecte a l'escaire contrari. Resultat final: 4-1.

El dia 12 visitaren el Campos, arrabassant-li un valuós positiu, i segons fonts fidedignes, no fou la deessa de la Fortuna la qui els el va regalar, sinó el fet de córrer de valent els 90 minuts que el baló va estar en joc.

El dia 19 s'esperava el Sóller amb respecte, ja que la temporada passada militava a la tercera divisió i encara no tenia cap punt. Es va arrabassar un bon partit i va estar a punt de donar-nos un disgust, si ho hagués estat per la fusta, que va rebatre per dues vegades la pilota en el minut 82.

La veritat és que el Cardassar havia dominat el partit; prova d'això són els dos gols d'avantatge amb què acabarem la primera part, el primer d'una ràpida internada d'en Ginard amb un centre col·locat al cap d'en Nadal, i el segon amb una sempenta a en Monroig dins l'àrea, que l'àrbitre considerarà "penalty" i que, en dos temps, transformà en Cànoves.

A la segona part, maldament tenguessen ocasions, no conseguiren arrodonar cap jugada amb un gol, cosa que no succeí amb els visitants, que en un atac en tromba desbordaren la defensa i batiren irremeiablement en Domingo. L'olor de l'empatament els va engrescar i demostraren que són realment perillosos.

Els darrers deu minuts foren d'autèntica emoció, les ocasions de gol es repetien a ambdues porteries i en més d'una ocasió les mirades dels afeccionats es dirigiren a l'àrbitre, repetint espesses vegades el: ui!!!

Acabam així aquest comentari recordant que el vinent diumenge ja entraran els juvenils, dels que tant s'espera. Procurarem donar-ne relació en aquesta pàgina.

Miquel Sureda

A lloure

PRESENTACIÓ

El dia 25 de setembre va tenir lloc, al celler de Ca'n Toreó de Sineu, la presentació de la candidatura del PSM-SOCIALISTES DE MALLORCA a la Premsa Forana.

Ens convidaren a dinar i, mentre començàvem la digestió amb un cafetet, tenguérem ocasió de fer quantes preguntes se'ns vengueren al cap a la totalitat dels components de les seves candidatures al Congrés i al Senat, així com al responsable d'informació, en Sebastià Serra.

A més, ens entregaren un dossier amb el programa, les biografies dels candidats i l'Estatut d'Autonomia proposat pel partit.

Cal donar les gràcies al PSM per haver tengut el detall de donar-nos tota casta d'informació referent a la seva postura davant les eleccions, cosa que no ha succeït amb cap altre partit de les illes.

Això dona una idea de qui són els qui pensen amb els pobles de Mallorca.

*****

CARD EN FESTA

Per discrepàncies en la manera d'enfocar l'assumpte dels balls, a darrerries del mes passat abandonaren el Card en Festa en Pere Josep Llull i n'Aina Maria Llodrà, integrats dins el grup dels músics.

Per mirar de reforçar una mica l'esmentat grup, una partida de joves van a Capdepera per aprendre a sonar algun instrument. Fins que en sàpiguen, la mestra ajudarà a la part musical del Card en Festa a les vinents actuacions.

Josep Cortès